

## Meningen van taalgebruikers

Redactie Onze Taal

De belangrijkste gebeurtenis, het beste boek, het mooiste en het ergste woord – de redactie vroeg

een aantal niet geheel willekeurig gekozen taalgebruikers wat hun opviel in het taaljaar 2002.

	1. Wat viel u in 2002 op als het gaat om taal in de ruimste zin van het woord?	2. Wat vindt u de belangrijkste taalgebeurtenis van dit jaar?	3. Wat is het beste boek (of artikel, of bericht of iets dergelijks) over taal dat u dit jaar las of gebruikte?	4. Wat is het ergste woord van 2002?	5. Wat is het mooiste woord van 2002?	6. Wie was dit jaar de beste taalgebruiker?
<b>Bart Chabot</b> dichter	1. De razendsnelle ontmanteling van het paars idioom.	2. De opmars van LPF-taal.	3. Het ingetogen en toch glasheldere NIOD-rapport over Srebrenica, dat leidde tot de val van Paars II.	4. <i>Nieuwe politiek.</i>	5. <i>Claus.</i>	6. Pim Fortuyn.
<b>Paul Van Grembergen</b> Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken	1. Nog nooit waren er zo veel communicatiemiddelen, nog nooit waren er zo veel misverstanden.	2. De festiviteiten rond het afscheid van Jozef Deleu van de Stichting Ons Erfdeel. Een halve eeuw heeft Deleu zich ingezet voor het Nederlands.	3. <i>Tongkat</i> van Pieter Verhelst. In die verhalenbundel, maar ook in Verhelsts 'Sprookjesbordeel', ontdek je hoe mooi en onuitputtelijk rijk taal is.	4. Net als vorige en volgende jaren: <i>oorlog.</i>	5. <i>Pandenkoek</i> , 'slechte architectuur, tot stand gekomen zonder duidelijk urbanistisch plan'.	6. De dichter. Nog nooit was er zo veel geruis en geroezemoes, nog nooit was hij zo noodzakelijk.
<b>Maria van der Hoeven</b> demissionair minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	1. De roep om 'Jip-en-Janneke-taal'. Die is tekenend voor de strijd tussen oude en nieuwe politiek.	2. De Nijhoff-prijs voor Herbert de Roy van Zuydewijn voor zijn vertalingen van de <i>Ilias</i> en de <i>Odyssee</i> van Homerus.	3. De dit jaar verschenen vierde editie van de <i>Schrijfwijzer</i> van Jan Renkema.	4. <i>Terugroleffect.</i>	5. <i>Dagobert Duck-kluis</i> (voor euro-munten).	6. Huub Oosterhuis. Wat sprak hij prachtige, troostende woorden bij de begrafenis van prins Claus.
<b>Hans Hulshof</b> hoogleraar didactiek van het Nederlands, in het bijzonder in het voortgezet onderwijs, aan de Universiteit Leiden	1. De verdere voortschrijding van Poldernederlands (Jan Stroop had dus toch gelijk), grof taalgebruik, en verhaspeling van spreekwoorden en uitdrukkingen in de media (zoals <i>de neus op het lid krijgen</i> ).	2. Het initiatief van de Landelijke Vereniging voor Neerlandici (LVVN) om tot een herbezinning van de inhoud van het vak Nederlands in het voortgezet onderwijs te komen.	3. <i>Opperlans! Taal- &amp; letterkunde</i> van Battus en <i>Verzamelde gedichten</i> van Lucebert. Het spelelement van taal als broodnodige compensatie voor het nuttigheidsdenken in het taalonderwijs.	4. <i>Multiculti</i> . Boven een recensie van de film <i>Bend it like Beckham</i> (NRC Handelsblad, 30-10-2002) stond "Gezellige multiculti". Valt nog mee dat er niet 'Gezelli multiculti' stond.	5. Wat mij betreft <i>gebarencafé</i> , café voor doven én horenden, waar gebarentaal als een volwaardige taal wordt 'gesproken'.	6. Pim Fortuyn: letterlijk spráákmakend, met zeggingskracht, eigen stijl, en in ieder geval helder: "Keb er zin an!"
<b>Francisco van Jole</b> internetjournalist van <i>de Volkskrant</i> en de TROS	1. De armoede in het politieke taalgebruik. Het parlement was altijd een reservaat voor de taal, en hopelijk wordt het dat opnieuw.	2. Dat een Nederlandse politicus – Fortuyn – zich bedient van de Engelse taal ("At your service") om de Nederlandse cultuur te verdedigen en later de Engelse taal helemaal niet machtig blijkt.	3. Het werk van Godfried Bomans.	4. <i>Ama</i> , de afkorting van 'alleenstaande minderjarige asielzoeker', louter bedoeld om iedere associatie met <i>Alleen op de wereld</i> van Hector Malot tegen te gaan.	5. <i>Stekker</i> , omdat het in de uitdrukking <i>de stekker eruit trekken</i> de aandacht afleidt van de bron: de contactdoos.	6. Zoals altijd paus Johannes Paulus II bij het uitspreken van de paasboodschap in zestig talen.
<b>Siemon Reker</b> streektaalfunctaris en bijzonder hoogleraar Gronings aan de Rijksuniversiteit Groningen	1. De onzegbaarheid van het volgende: 'De verkiezingen van 15 mei waren na die afschuwelijke zesde mei vals en de uitslag was daarom wederrechtelijk.'	2. Het verschijnen van <i>Taalpost</i> (3 april).	3. De <i>dtv-Atlas Englische Sprache</i> van Viereck, Viereck en Ramisch (2002). Er was al lang zo'n mooi geïllustreerd boekje over het Duits; ik zou zoiets graag over het Nederlands en onze dialecten hebben.	4. <i>Gedachtegoed</i> . Volgens de huidige spellingregels moet met dit <i>gedachte-</i> wel bedoeld zijn 'snelle geestelijke flits', want alleen in die betekenis is het meervoud <i>gedachtes</i> , wat dus <i>gedachtegoed</i> oplevert.	5. <i>Affixoide</i> . Misschien bestaat het langer, maar ik heb het dit jaar geleerd. Het definieert de status van <i>bere-</i> in <i>beregoed</i> en van <i>-toerisme</i> in <i>afvaltoerisme</i> .	6. Aan Jan Mulder als MU in <i>de Volkskrant</i> geef ik graag de prijs voor zijn attente omgang met het Nederlands (later schrijft hij hopelijk nog eens in het Gronings).
<b>Johan Taeldeman</b> hoogleraar Nederlandse Taalkunde aan de Rijksuniversiteit Gent	1. Helaas dringt de Vlaamse tussentaal steeds verder door in domeinen waar tot voor kort de standaardtaal nog gebruikelijk was.	2. De Vlaamse minister van Cultuur Van Grembergen stelde de nieuwe spellingregeling weer ter discussie. Tot een herziening zal het wel niet komen, maar het is goed dat erover nagedacht blijft worden.	3. De inaugurele rede van Hans Bennis, <i>Tegengestelde krachten in taal</i> . Een mooie en toegankelijke tekst, waarin hij ook duidelijk fascinerende onderzoeksperspectieven verwoordt.	4. <i>Verzuring</i> (van de samenleving) – in Nederland zou men spreken van 'verkillen'.	5. <i>Taalkamer</i> . Het Museum voor Volkskunde in Gent heeft sinds kort zo'n kamer, waarin je audiovisueel met taal en dialect bezig kunt zijn.	6. Radioverslaggever Urbaan De Becker. Nu met pensioen; zijn bijdragen over politiek en actualiteit onderscheid(d)en zich door hun eenvoudige, heldere bewoordingen.
<b>Fred Weerman</b> hoogleraar Nederlandse Taalkunde aan de Universiteit van Amsterdam	1. Het voornemen van de overheid om het onderwijs in de 'allochtone talen' af te schaffen.	2. Het bekend worden van de informatie over het FOXP2-gen (het 'taalgen').	3. Ray Jackendoff, <i>Foundations of language: brain, meaning, grammar, evolution</i> .	4. 'Daar heb ik geen zin an.'	5. De wederopstanding van <i>galalijlkoets</i> .	6. Gerrit Kouwenaar.
<b>Frans Weisglas</b> voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal	1. Er zijn een aantal zeer negatieve woorden bij gekomen die onvrede in de samenleving en een gebrek aan vertrouwen in de politiek uitdrukken – zoals <i>demoniseren</i> .	2. Het Groot Dictee der Nederlandse Taal. Verder de troonrede van dit jaar, waar meer lijn, meer eenheid in zat dan in voorgaande jaren.	3. De <i>Volkskrant</i> -columns van Jan Mulder over de Nederlandse taal.	4. <i>...-Marokkanen</i> .	5. <i>Erasmusbrug</i> .	6. Martin Bril. Zijn columns in <i>de Volkskrant</i> zijn altijd mooi en virtuoos geschreven.